

„Ühise põllumajanduspoliitika strateegiakava 2021–2027“ aianduse töögrupi I kohtumise memo

I kohtumine toimus 19.12.2019 Maaeluministeeriumi väikeses saalis kell 12–17 (Lai tn 39 // Lai tn 41, Tallinn).

Osalejad

Kohtumisest võtsid osa Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda, Eesti Keskkonnaiühenduste Koda, Eesti Aiandusliit, Põllumajandusamet, Eesti Maaülikool, Eesti Maaülikool Polli Aiandusuuringute Keskus, Eesti Taimekasvatuse Instituut, PRIA, Põllumajandusuuringute Keskus, Keskkonnaministeerium, Mahepõllumajanduse Koostöökogu, Eesti Maasikakasvatajate Liit, Maaeluministeerium, Rebase talu, aiandusnõustaja.

Taust

Maaeluministeerium on alustanud Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) strateegiakava 2021–2027 koostamisega. Strateegiakava koostamise eesmärk on parandada põllumajandustootmise, toiduainete tootmise ja maapiirkondade säästvat arengut.

Euroopa Komisjon esitas 1. juunil 2018 seadusandlikud ettepanekud 2020. aasta järgse ÜPP kohta. Ettepanekute eesmärgiks on tagada, et ÜPP vastaks paremini praegustele ja tulevastele väljakutsetele, toetades samal ajal jätkuvalt Euroopa Liidu põllumajandustootjaid jätkusuutliku ja konkurentsivõimelise põllumajandussektori kujundamisel. ÜPP rakendamiseks perioodil 2021–2027 tuleb igal liikmesriigil koostada ÜPP strateegiakava, mis hakkab hõlmama nii põllumajanduse otsetoetusi, seni maaelu arengukavade alusel rakendatud maaelu arengu toetusi kui ka põllumajanduse ühise turukorralduse teatud sektoripõhiseid programme.

Arengukava koostamist puudutav info ja toimunud töögruppide materjalid asuvad Maaeluministeeriumi kodulehel: <https://www.agri.ee/et/upp-strateegiakava-2021-2027>

Päevakava

- 12.30–13.00: kogunemine ja tervituskohv
- 13.00–14.00: töögrupi eesmärkide ja töökorralduse tutvustamine, uue perioodi ÜPP strateegiakava koostamise tutvustus ja hetkeseis, uue perioodi ÜPP roheline arhitektuur
- 14.00–16.30: arutelu kahes alagrupis (keskkonnasõbralikud aianduspraktikad, kohalikud sordid)
- 16.30–17.00: kokkuvõtte alatöögruppidest, lõpusõnad

Sissejuhatus, ettekanded

Töögrupi kohtumise sissejuhatavas osas tutvustati „Põllumajanduse ja kalanduse valdkonna arengukava aastani 2030“ ja uue perioodi ÜPP strateegiakava koostamist, samuti uue perioodi rohelist arhitektuuri.

Selle töögrupi eesmärgiks on uueks programmiperioodiks välja töötada keskkonnasõbraliku aianduse toetuse ja kohaliku sorti taimede kasvatamise toetuse nõuded. Esimese kohtumise eesmärgiks oli saada tagasisidet, milliste seni rakendatud praktikatega on keskkonnaeesmärke arvestades mõistlik jätkata ja millega ei peaks jätkama. Lisaks oodati ettepanekuid uute võimalike praktikate osas ja arvamusi. Oluline on juhendada strateegilistes dokumentides seatud keskkonnaeesmärkidest ning arvesse võtta, et keskkonnaseisund selle meetme kaasabil läheks paremaks või vähemalt jääks samaks.

Peale sissejuhatust kerkis küsimus, kas järgmisel perioodil jätkatakse aiandusmeetme ülesehituses sama loogikaga nagu sel perioodil, kus KSK on seotud KSMiga ning mahetoetust saavad tootjad aiandustoetusi (KSA, KSK) ei saa. Maaeluministeeriumi poolt vastati, et seda on veel vara öelda ning praeguses etapis ei saa eeldada, et jätkame sarnaselt eelmisele perioodile. Võimalik, et mahetootjad võiks saada toetust nende nn aiandustoetuse nõuete eest, mida maheseadus ei kata. Samas aianduses on osad nõuded mahedal juba kaetud.

Tuleb meeles pidada, et kuigi Eesti aiandusettevõtete konkurentsivõime parandamine on uue perioodi meetmete väljatöötamise juures väga oluline, tuleb põllumajanduslike keskkonnatoetuste vahendid suunata eelkõige keskkonnaga seotud eesmärkide täitmisse. Lihtsustatult öeldes makstakse toetust põllumeeste poolt vabatahtlikult võetud kehtivate õigusaktidega võrreldes täiendavate keskkonnanõuete täitmise eest. Väljatöötatavad sekkumised peaksid panustama kliimamuutuste leevendamisse, nendega kohanemisse ning säästvasse energiasse; edendama säästvat arengut ja selliste loodusvarade nagu vesi, muld ja õhk tõhusat majandamist; panustama elurikkuse kaitsesse, edendama ökosüsteemi teenuseid ning säilitama elupaiku ja maastikke.

Arutelude tulemused

Tabel 1. ÜPP strateegiakava 2021–2027 aianduse töögrupi 16.12.2019 arutelu kokkuvõte

Keskkonnasõbralik aianduspraktika	Hinnang nõude/praktika senisele rakendamisele, täiendamise vajadus, arvamus uute praktikate kohta
1. Taimekaitse, elurikkuse soodustamine	
Madalama riskitasemega taimekaitsevahendite kasutamise eelistamine	<p>Koostöös erialaspetsialistidega (ETKI, PMA; EMÜ, MeM) töötada välja asjakohane nimekiri madalama riskitasemega taimekaitsevahenditest (TKV). Integreeritud taimekaitse (ITK) esimene eesmärk on see, et kasutame keskkonna (KK) suhtes väiksema ohuga TKV. TKV registris palju selliseid vahendeid ei ole, mitmed ained lähevad sealt välja. Kas seda praktikat üldse saab toetuse raames rakendada? Haiguste puhul võiks nimekiri olla pikem. Kui väiksema ohuga TKVd suuremas koguses kasutatakse, kas see on keskkonnale parem?</p> <hr/> <p>ITK nõuete järgimise eest ei saa toetust maksta, seda saaks teha üksnes täiendavate nõuete täitmise eest.</p> <hr/> <p>Pigem keskenduda selle tegevuse asemel vaatluse, seire ja koolituse toetamisele.</p> <hr/> <p>Glüfosaadi piiramisega toetuse kaudu võiks edasi minna.</p>
Mehaanilise umbrohutõrje jm võtted	<p>Herbitsiidide (sh glüfosaat) vähendamiseks või nende asemel toetada mehaanilist tõrjet? Lihtne ja selge meede, kõige ohutum ja keskkonnasõbralikum, selle vajaduse saaks hästi ära põhjendada. Täpsustada, kas seda juba ITKs ei nõuta.</p> <hr/> <p>Kaaluda toetuse maksmist vastavalt hektarite arvule, kus on järgitud mehaanilist umbrohutõrjet või siis nõudena kogu ettevõtte põllumaa kohta. Porgandikasvatuses väheneb umbrohutõrjevahendite nimekiri ja tootjad kasutavad mehaanilist tõrjet ehk juba niikuinii.</p> <hr/> <p>See praktika võiks olla ka investeeringute alt toetatav (kaitsevõrgud, tehnika).</p>
„Segaviljelus“, kultuuride mitmekesisus	<p>Siin saaks rakendada erinevaid segaviljeluse võtteid, nt erinevate kultuuride koos või ribadena kasvatamine, allakülvide kasvatamine jm.</p> <hr/> <p>Ribades kasvatamine (haakeriistade laiuselt üks kultuur nt 6 m ja 6 m) võiks olla täiendavalt toetatav. Kuidas märkida põld taotlusele? Või hoopis kontuurviljelus? Arvestada ka mullastikutingimustega.</p> <hr/> <p>Kas erineva kultuuriga riba on parem kui eri kultuuride segu? Allakülvid võiks olla eraldi toetatavad. Praegu liblikõieliste %, talvine taimkate.</p> <hr/> <p>Maheklatri katse: vahekultuurid külvatakse köögiviljade vahele (esvalt haritakse paar korda nt juulis ja siis külvatakse vahekultuur: rukis, valge ristik, kevadel küntakse sisse)</p>

Keskkonnasõbralik aianduspraktika	Hinnang nõude/praktika senisele rakendamisele, täiendamise vajadus, arvamus uute praktikate kohta
<p>Tõmba-tõuka kultuuride kasvatamine (kahjurite tõrjumiseks, seltsilistaimed)</p>	<p>Eesmärk on põhikultuurilt kahjurite eemale meelitamine muu atraktiivsemale kultuurile, st kahjurid lähvad sellele munele-toituma, kus nad hävitatakse. Sel juhul pritsitakse vaid ribasid või on ribade parasiteerituse määr kõrge ja pritsida pole vaja. Püüniskultuur koos kahjuriga sisse künda?</p> <hr/> <p>Hernemähkuri eemale peletamine, ristõielistel ja kaunviljadel võiks olla see meede toetatav.</p> <hr/> <p>Vajame väga täpseid juhiseid, teadmised EMÜI olemas. Kuidas taotlusele märkida?</p> <hr/> <p>Aianduse TG: hiilamardikas meelitati ühe taime peale, vastsed seal aga ei arenenud. Katsed ka maakirbuga – valib mingi taime ära ja sealt saaks seda tõrjuda. Nt kapsakasvatusel tõrjutakse varakevadine maakirburünnak pak choi kasvatamisega. Suurte põldude puhul teha see riba eelkõige põllu serva ja sealt hävitada. Saab ka sisse künda, aga siis peab tundma putuka bioloogiat (mitte kuuma päikeselise päevaga).</p> <hr/> <p>Kapsa kasvatamisel külvata selle ümber tatramüür.</p> <hr/> <p>ETKI (Jõgeva): porgandipõllul kasvatati ka tilliridasid ja kuna porgandikärbes lendab madalalt, tilli kõrguselt, ei leia ta porgandit üles. Igasugused kõrgemad vaheribad aitavad kahjurit eemale hoida.</p> <hr/> <p>Rukkililled ja keerispea, leeskputk külvatuna puuviljakultuuride võra alla on lehetäide peletajad, teatud aja tagant tõmbad taimed üles – ei lähe õunapuu peale.</p>
<p>Putukapangad Seltsilistaimed aiakultuuridele</p>	<p>Ühe- ja mitmeaastased mitmekesised taimeribad jm</p> <hr/> <p>EMÜ on teinud uuringuid põhikultuuril seltsilistaimede kasvatamiseks, sobib pigem väiksematele pindadele, nt aiakultuuridele.</p>
<p>Mesilaste ja teiste tolmeldajate korjealade rajamine/jätmine</p>	<p>Mitme-eesmärgilised ribad, lapid jm, suurte põldude vähendamiseks. Ehk saab toetada eelviljade kaudu, nt maasikale tagetes – hea nii nematoodile kui mullale!</p> <hr/> <p>Oluline on õige planeerimine.</p>
<p>Kohalike lepissortide kasvatamine Bakterpreparaatide ja biostimulaatorite kasutus (seemnetöötlusel)</p>	<p>Kohalike sortide kasvatamine on toetatav eraldi meetmena</p> <hr/> <p>Taimekaitsevahendite ja mineraalväetiste kasutamise vähendamiseks. Kiirendavad taime algarengut, vähendavad stressitaset. Turul on ka päris palju vahendeid, mis ei tööta, tulemus 0 isegi siis, kui on kontrollitud tingimustes (Leila tulemused). Enne nende ainete kasutamist tuleks neid põhjalikumalt uurida.</p> <hr/> <p>Multš, sõnniku kasutamine, kompostid toimivad hästi.</p>
<p>2. Taimekahjustajate leviku ennetamine või allasurumine</p>	
<p>Taimekahjustajate leviku ennetamine või allasurumine</p>	<p>Insektitsiidide kasutamise vähendamiseks või asemel, „kokteilide“ teema - kokteile tuleks järgmises aianduse TGs arutada, kas seda üldse tehakse.</p>

Keskkonnasõbralik aianduspraktika	Hinnang nõude/praktika senisele rakendamisele, täiendamise vajadus, arvamus uute praktikate kohta
Feromoonpüüniste kasutamine	Kehtiv pv ja mari määrus (keskkonnasõbraliku puuvilja- ja marjakasvatuse toetuse määrus): toetusõiguslikul maal, millel kasvatatakse viljapuid, hoitakse kohustuseperioodi iga kalendriaasta 1. maist kuni 31. augustini õunamähkuri, ploomimähkuri, õnakoi ja õunapuu võrgendkoi avastamiseks feromoonpüüniseid. Püünised peavad olema paigutatud tihedusega vähemalt üks püünis igal 0,3 hektari suurusel maa-alal. Kehtivas määrukses on need püünised pigem kahjurite avastamiseks, väljapüügiks oleks vaja 1 püünis puu kohta. Tõrjevõtteks nt 100 tk/ha. Täpsustada kultuuride nimekirja: nt hernes, ploom, õun
Mehhaaniliste võtete (katteloor, kattevõrk, liimpüünised, püüniskausid jms) kasutamine kahjurite vältimiseks	<p>Puuviljakasvatus: liimpüünised, ka tüvede ümber</p> <p>Vaarikale-maasikale: nt õielõikaja võrgud</p> <p>Liimpüünised – vaarikamardikale, hernele, õunale</p> <p>Sinine liimvöö kalifornia ripslasele (maasikas) – aga sinna jäävad kinni ka muud putukad-linnud</p> <p>Bioloogiline tõrje?</p> <p>Lindude peletamise pallid või röövlindude imitatsioon</p> <p>Hernehirmutus? Häälled?</p> <p>Kas see meede on pigem saagikaitse või keskkonnakaitse?</p>
Bioloogilist mitmekesisust toetavate elementide kasutamine (lindude pesakast, röövlindude istumiskoht, putukapesa ja mesitaru, milles peetakse mesilasi)	<p>Kehtiv pv ja mari määrus:</p> <ul style="list-style-type: none"> vähemalt kaks elementi igal 0,3 hektari suurusel maa-alal, millel kasvatatakse kultuurmustikaid või -jõhvikaid; vähemalt kaks elementi, millest üks on lindude pesakast, igal 0,3 hektari suurusel maa-alal, millel kasvatatakse puuvilju või marju, välja arvatud kultuurmustikaid või -jõhvikaid.
	<p>Keskkonna suhtes positiivne meede. Kuigi MAKi ettevalmistamise käigus sai see nõue suure kriitika osaliseks, on PMK teinud KSA taotlejate seas vastava uuringu, mis näitab, et tootjad on nõudest teadlikud ja ka täidavad seda meelsasti.</p> <p>Ettepanek: mesitaru nõue võiks olla mitte 0,3 vaid nt 1 ha peale. Kui taru peab olema kogu aeg sama koha peal, siis sellest maast ei piisa mesilastele toiduks. Võiks mõelda ka tarude rändluse peale ja soodustada aednike ja mesinike koostööd. Tootjate seisukohalt oli see aga hea nõue.</p>
Reavahede ja teenindusalade hoidmine rohukamaras	<p>Kehtiv kv ja maasika määrus (keskkonnasõbraliku köögivilja-, ravimtaime- ja maitsetaimkasvatuse ning maasikakasvatuse toetus)</p> <p>Mõju positiivne, et vältida erosiooni (pori). Mõistlikud lahendused on leitud. Rohukamar on enamasti isetekkeline. Peab hakkama kohe kevadel hooldama.</p>
Rohu kõrgus võib toetusõigusliku maal olla kuni 30 cm	Mõju neutraalne, kehtiv kv ja maasika määrus Niitmise oluline keemilise tõrje asemel.
Viljapuude ja marjapõõsaste võrade hooldamine lõikamise teel	Mõju neutraalne, kehtiv pv ja marja määrus, kaaluda nõude vajalikkust

Keskkonnasõbralik aianduspraktika	Hinnang nõude/praktika senisele rakendamisele, täiendamise vajadus, arvamus uute praktikate kohta
Iga põllu ühel küljel peab olema kaitsehekk	Mõju positiivne, kehtiv pv ja marja määrus. Taotlejatel, kellel vanast ajast hekki olemas ei ole, on seda nõuet raske täita. Sektorist on tulnud info, et ilmselt ei liitu hiljuti alustanud õunakasvatajad KSA meetmega just selle nõude tõttu. Kui on rendimaa, siis on nõuet keeruline täita. Heki rajamine kahest liigist – saadav summa ja nõuded ei lähe kokku. Kas hekkide rajamist saaks edaspidi toetada mittetootliku investeringu alt?
3. Taimekahjustajate seire	
Tõrjevajaduse hindamiseks kahjurite püüniste kasutamine	Määruses sees, toimiv lahendus feromoonpüünistega.
Monitooringusüsteemi andmete kasutamine	Aianduskultuuridele seda praegu ei ole. Automatiseeritud eostepüünised toimivad teravilja ja rapsi puhul – ettepanek suunati investeringute töögruppi.
Taimekahjustajate prognoosi- ja riskimudelite kasutamine	
4. Mulla- ja veekaitse	
Viljavaheldus, külvikord	Esmane sisend keskkonnasõbralike praktikate töögrupist
Lämmastikku siduvate kultuuride (libliköielised) kasvatamine	Soodustada tuleks mitmeaastaste libliköieliste kasvatamist üheaastastele (aedherne taimekaitse?). Esmane sisend keskkonnasõbralike praktikate töögrupist
Talvine taimkate	Esmane sisend keskkonnasõbralike praktikate töögrupist, vajalik, tuleb soodustada.
Vahekuultuuride kasvatamine	Köögivilja kultuur algselt haritud, aga siis külvatakse vahekuultuur, mis jääb talveks maha. Kui vahekuultuur külvata hiljem, siis ta ei mõjuta saaki, võib kasutada rukist, valget ristikut. Takistab umbrohu kasvu. Juulis külv tagab korraliku taimiku, mõte selles, et muld oleks kaetud kauem. Oluline on, et see oleks ka tehnoloogiliselt teostatav.
Mullaproovid	Seos keskkonnasõbralike praktikate töögrupiga. Kehtivas kv ja maasika määruses: taotleja korraldab mullaproovide võtmise arvestusega, et iga kuni kolme hektari toetusõigusliku maa kohta on võetud üks mullaproov, millest on võimalik määrata taimedele omastatava magneesiumi, kaltsiumi, vase, mangaani ja boori sisaldust. Teave viia tootjani läbi koolituse, mida võiks ehk enam olla (praegu 1 või 2, olenevalt toetusest). Enam rääkida nt taimehaigustest, kahjuritest jm. Vt loomade heaolu koolituse skeemi. Ehk siis kohustuslike asemel pigem stimuleerida koolitusel käimist. Kellele mulla lühianalüüs ja kellele täisanalüüs? Pigem kõigile täisanalüüs. Teadlikkuse tõstmine peaks sellele lisaks tulema. See ka lihtsustaks skeemi, kui oleks ühtemoodi.

Keskkonnasõbralik aianduspraktika	Hinnang nõude/praktika senisele rakendamisele, täiendamise vajadus, arvamus uute praktikate kohta
	Aianduse TG - Tähtaegadega peaks seda mullaproovi loogikat parandama. Toetust taotleb mais aga mullaproovi peab esitama detsembris. Enne kui sa lähed toetust taotlema peaks olema mullaproov tehtud. Mullaproovidega seoses peab hakkama mõtlema enne ja plaanima. Kuidas soodustada planeerimist?
Huumusbilansi koostamine muldade orgaanilise süsinikuvaru hindamiseks	Esmane sisend keskkonnasõbralike praktikate töögrupist See oleks aianduses mõeldav.
Multši kasutamise nõue maasika kasvatamisel	<i>(kehtiv kv ja maasika määrus)</i> Taimset multši võiks palju laialdasemalt kasutada, selle võiks tootja ise valida. Mullale orgaanika lisamine hea, kuidas seda paremini tagasi anda. Urime edasi.
Maasika reavahed multšiga kaetuna või niidetud rohukamaras	<i>(kehtiv kv ja maasika määrus)</i> Niiskuse teema, ei saa rohtu kõrgeks lasta. Pead hoidma kontrolli all nii või naa.
Väetamist käsitlevad meetmed	Seos keskkonnasõbralike praktikate töögrupiga.
5. Kohustuslik koolitus	
Kohustuslik koolitus	Koolitus ei peaks olema kohustuslik, aga kui leiad omale sobiliku koolituse siis see makstakse kinni – nagu loomade heaolus. Tootja ise valib vastavalt enda vajadustele.

Mõtted peale praktikate arutelu.

Tekkisid küsimused, miks nii väike hulk tootjaid on võtnud keskkonnasõbraliku aianduse toetust? Kas mingi nõue on mittemõistlik? Kuidas teha nii, et tuleks rohkem köögivilja tootjaid ja noori?

Keskkonnasõbraliku aianduse toetust kokku on 2018 aastal võtnud 85 tootjat ja pindala 2142,5 ha, sellest puuvilja ja marja toetus 24 tootjat ja 105 ha, maasikas 22 tootjat ja 169ha, köögivilja 39 tootjat, 1868 ha (maitsetaimena kasvatatud – must kapsasrohi – toetuse pärast 900 ha, 2017 aastal 300 ha maarjaohakat.)

Kohalike sortide arutelu kokkuvõte

1. Valikute kultuurigrupid

- 1.1. **Põllukultuuridest** arutati, et toetatavaks kohalikuks sordiks võiks lugeda sordilehte võetud säilitussorte. Säilitussortide puhul on vaja saada säilitajate nõusolek, sest nad ei pruugi olla huvitatud suurte koguste seemne tootmisest. Säilitussordid võetakse sordilehte.
- 1.2. **Köögiviljakultuuride kohalikud sordid.** Köögiviljakultuuride sordid võetakse sordilehte. Köögiviljakultuuridest arutasime Peipsi sibula teemat, kus pole tegelikult tegu ühe sibula sordiga vaid see on sortide segu ning siin ei toimu säilitusaretust. Selline sorti ei kuulu siiski kohaliku sordi alla.
- 1.3. **Puuvilja- ja marjakultuuride tuntud sordid.** Tuntud sort on sort, mida turustati enne 30. septembril 2012 ja mis on võetud sordilehte tuntud sordina. Puuvilja- ja marjakultuuride tuntud sortide puhul tuleb eristada turustamine ja tootmine, sest taotleda võib ka juba ammu rajatud aeda, mis vastab muudele kriteeriumitele, kuid millele ei kehtinud veel sordi registreerimise nõuded.

2. Eelmise perioodi toetatavate kohalike sortide valiku kriteeriumid

- 2.1. Kohaliku päritolu või kohanenud sordi valiku kriteeriumina pigem eelistaks Eesti kohaliku sorti. Näiteks kartulisort „Congo“ või „Väike Verrev“ on tegelikult kohanenud sort. „Väike Verreva“ sort on alates üle-eelmisest sajandist Eestis ja see on praegu võetud säilitussordina sordilehte Eesti sordina. Rukkisordi „Sangaste“ puhul tekib probleem, sest see sort ei ole sordilehes säilitussordina vaid on nõ tavalises sordilehes. Äkki on võimalik teha erand, et need tavasordid, mis juba on olnud kohalike sortide reguleerimisalas võivad seal ka edaspidi olla. Hetkel määruse nimekirjas olevad puuvilja- ja marjakultuuride sordid on Eesti kohalikud sordid.
- 2.2. Sordi teatud omaduste tõttu puudub kasvatamiseks äriiline huvi. Praegusel ajahetkel see ei saa enam olla valiku kriteeriumiks. Pigem võiks olla kriteeriumiks, et soodustada ärilist huvi.
- 2.3. Sertifitseeritud seemne nõue. Kuna arutati, et valik võiks olla põllukultuuride säilitussordid ja köögiviljakultuurid, siis siin on juba vastavalt säilitussortide seeme ja standardseeme, mis ei ole sertifitseeritud seeme. Seal on omakorda sertifitseerimise ja tootmise nõuded.
- 2.4. Vanus. Kuna puuvilja- ja marjakultuuride osas on väga pikk kohalike sortide nimekiri, siis selle võiks üle vaadata ka vanuse aspektist, et äkki on võimalik lühendada. Vanust ei peetud oluliseks nõudeks, vaid pigem on oluline nõuetele vastavus.
- 2.5. Sordi on head omadused- seda teemat ei arutanud.
- 2.6. Põllukultuuri sort on sordilehel. TPSKS järgi võetakse põllukultuure, köögiviljakultuure ja ka puuviljakultuure sordilehte. Seda siiski peetakse väga oluliseks. Juhul kui keegi leiab üksiku vana õunapuu, mida soovib paljundada, siis selleks on vaja luua geneetiliste ressursside säilitamise seadusandlus, mida hetkel pole.

3. Geneetiliste ressursside komisjon

- 3.1. Põllumajanduskultuuride kogumise, säilitamise ja hindamiskomisjonile ülesanne üle vaadata nii hetkel määruses nimetatud kohalikud sordid kui ka peaks komisjoni ülesandeks olema hinnata taotletavaid sorte.
- 3.2. Komisjon võiks arutada vanuselist piirangut.

4. Toetuse nõuded

- 4.1. Nõuete osas toimus arutelu, et praegu puuviljakultuuridele kehtestatud 20 viljapuud ja 10 sorti on igati mõistlik nõue, kuid tekkis küsimus, kas sama aed saab ka uuel perioodil toetust? Tootjad soovivad järjepidevust. Üheks mõtteks oli veel, et aias võiks olla erinevas vanuses puud.
- 4.2. Paljundusmaterjali olemasolu osas olid eriarvamused- puude korral ei peeta vajalikuks, sest iga pung on juba paljundusmaterjal, aga seemne puhul on algmaterjal nõutav.

5. Kohalike sortide nimekirja sortide valik

- 5.1. Tunti huvi, kuidas hakkab üldse toimuma kohalike sortide valik? Toodi näitena, et Polli esitas palju lühema nimekirja kohalikesse sortidesse, kuid praegu kehtestatud nimekiri on palju pikem.

6. Muud

- 6.1. Kuidas teised riigid on kasutanud seda toetust?

Edasised tegevused

Järgmine kohtumine toimub veebruaris 2020.

Memo koostasid: Merili Simmer, Eike Lepmets, Kristiina Digryte

02.01.2020